

Gawędy

o Tyńcu i okolicach

Seweryn Udziela

Gawędy

o Tyńcu i okolicach

TYNIEC
WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW
KRAKÓW 2008

Pierwsze wydanie ukazało się w Wieliczce w 1897 roku

Opracowanie graficzne:

Jan Nieć

Fotografie:

Jan Nieć, archiwum wydawnictwa

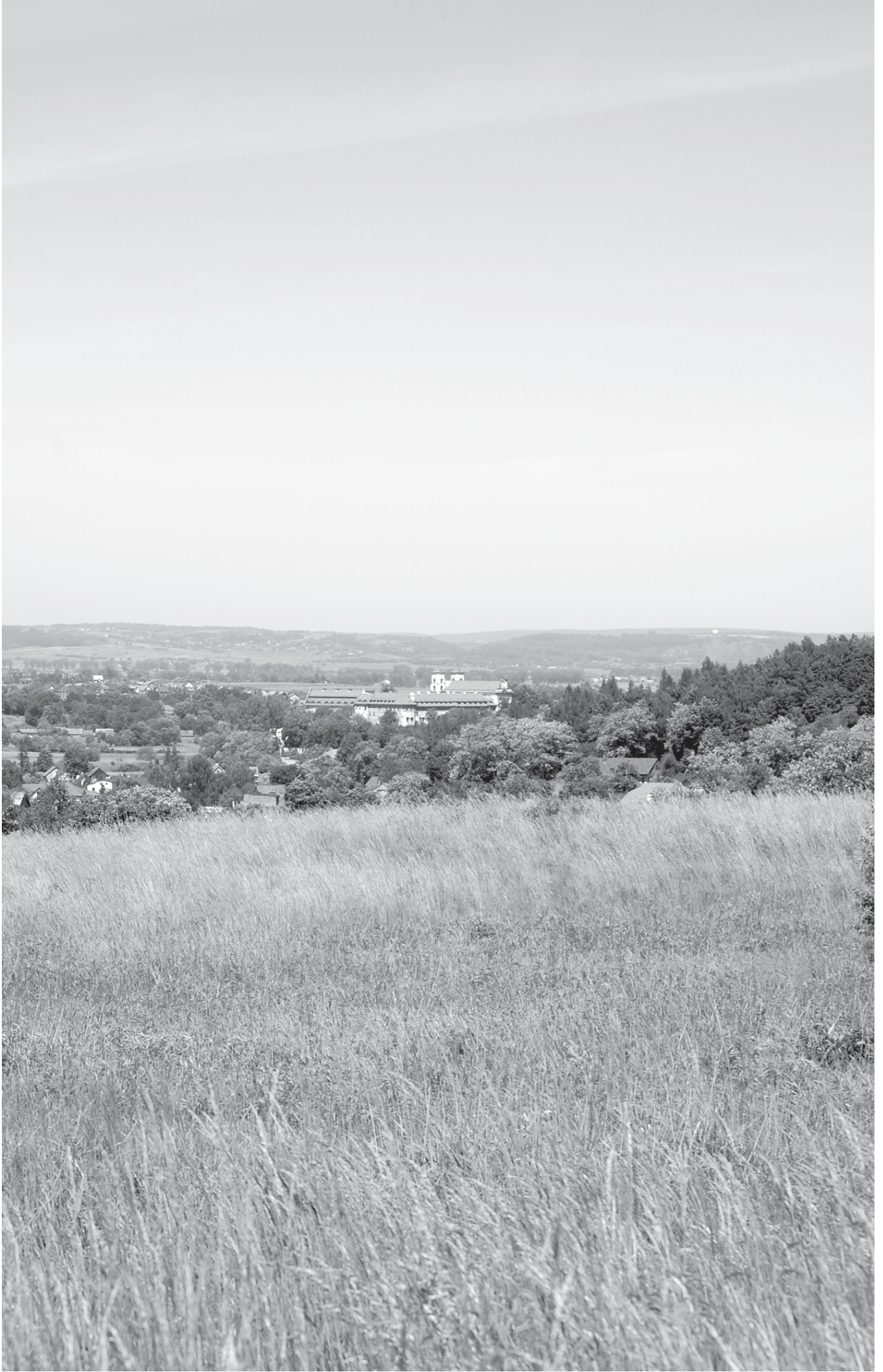
Imprimi potest: Opactwo Benedyktynów
L.dz. 81/2008, Tyniec, dnia 13.06.2008 r.
† Bernard Sawicki OSB, opat tyniecki

ISBN 978-83-7354-254-9

© Copyright by TYNIEC Wydawnictwo Benedyktynów
ul. Benedyktyńska 37; 30-398 Kraków
tel.: +48 (12) 688-52-90
tel./fax: +48 (12) 688-52-91
e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl
www.tyniec.com.pl

Spis treści

Nazwa i początek wsi	8
Części wsi, ulice, przysiołki	11
Góry i lasy	16
Jaskinie	30
Wody	31
Role	34
Ogrody	37
Pastwiska i łąki	39
Karczmy	43
Posłowie	44

Na prawym brzegu Wisły, o dwanaście kilometrów powyżej Krakowa, leży wieś Tyniec na skalistym płaskowzgórzu wznoszącym się 240 do 282 metrów nad powierzchnią Wisły. Oblana jest Wisłą w półkole i z nią graniczy od zachodu i północy. Na północnym-wschodzie graniczy z gminą Kostrzem i Kołem Tynieckim, na wschodzie ze Skotnikami a na południu ze Samborkiem.

O założeniu wsi nic nie wiadomo. Jedni twierdzą, że powstała za czasów gospodarstwa klasztornego i bierze nazwisko od opata benedyktynów „Tuniego”, który tu był za Bolesława Chrobrego. Inni odnoszą założenie wsi do czasów wiele wcześniejszych, a nazwisko wywodzą od tynów, którymi otoczone było grodzisko tutejsze. W każdym razie jest to osada bardzo stara. Wieś liczy około półtora tysiąca mieszkańców.

Nazwa i początek wsi

tary, przeszło ośmdziesięcio-
letni wieśniak tutejszy Marcin
Chmiołek twierdzi, że wieś ta
nazywała się dawniej Tryniec.
Górale przybywający tu czasami nazy-
wają ją Toniec, a mieszkańcy miejscowi,
wyrażając się pogardliwie, zwą ją Odmie-
niec. Wieśniacy: Tyńcok, Tyncanka, Tyń-
canie. Tyńcoki zowią się także Tońcanie.

Opowiadają, że w miejscu, gdzie dziś
leży Tyniec, rosły ogromne lasy. Do la-
sów tych przybył konno bogaty pan na
polowanie, a pędząc za zwierzem, przy-
był na skałę, na której dzisiaj stoi kościół.
Nie wiedząc, że od zachodu jest skała
stroma i wysoka, chciał pędzić dalej za
zwierzem. Ale koń czując niebezpieczeń-
stwo, chociaż go pan bił i naglił, nie chciał
iść dalej, aby nie spaść ze skały. Kręcił

się tylko i w koło tończył (tańczył). Od tego czasu nazwano to miejsce Toniec (Taniec), a z tego dopiero powstała nazwa dzisiejsza Tyniec.

Nazwy miejscowe – opracowanie na podstawie badań prof. Romana Reinfussa, za: B. KWIATKOWSKA-BASTER, Z.K. BASTER, *Tyniec u progu tysiąclecia*, Kraków 1994.

Północno-zachodnia część wsi Tyńca nazywa się Zwierzyniec